

Any shocking news?

Shockpad-fabrikatie is ondergeschoven kindje, maar essentieel onderdeel van de sporttechnische laag

De shockpad zorgt dat een veld niet te hard is.

Kunstgrasvoetbalvelden zijn er te kust en te keur. Hoewel de opbouw van de meeste velden hetzelfde is, is de keuze aan componenten haast onbeperkt. Fieldmanager kijkt in een serie artikelen naar verschillende oplossingen voor individuele componenten. In deze editie staat de sporttechnische laag centraal.

Tekst: Guy Oldenkotte

De sporttechnische laag draagt met name bij aan de verbetering van de schokabsorptie en energierestitutie. Beide vormen een essentieel onderdeel van testen die velden moeten ondergaan voor de verplichte FIFA- en KNVB-keuring. De test stelt vast hoe veilig een kunstgrasvoetbalveld is voor spelers en het resultaat is een indicatie voor eventuele problemen die aanleiding kunnen geven tot blessures in enkels en knieën. Veel kunstgrasvoetbalvelden hebben een sporttechnische laag die is samengesteld uit een combinatie van lava en rubber. Hoewel deze combinatie heeft aangetoond in staat te zijn de benodigde waarden te kunnen halen, kijkt de industrie verder in haar zoektocht naar de ultieme oplossing. Een asfaltlaag met daarin eveneens rubber verwerkt, vormt een alternatief. Maar beide zogenaamde in situ-oplossingen hebben het nadeel dat, eens gelegd, ze niet kunnen worden hergebruikt wanneer een veld wordt verplaatst. Bovendien zitten er wat haken

en ogen en haken aan met het oog op recycling en milieutechnische afwegingen bij de keuze van een veld: het rubber laat zich moeilijk scheiden. Verschillende leveranciers spelen daarop in door het aanbieden van alternatieve oplossingen die ook langer de sporttechnische kwaliteit van een veld zouden moeten kunnen handhaven.

Negentig procent zonder shockpads

Volgens Piet Tytgat van Recticel is de markt zeker rijp voor een alternatief. "Ik schat dat slechts tien procent van de velden daadwerkelijk gebruik maakt van een schokabsorberende laag die als alternatief dient voor de sporttechnische laag. Ik verwacht dat de zogenaamde shockpads in de toekomst zelfs een *must* worden." Tytgat ziet zich gesterkt in de uitverkiezing van het veld van RBC Roosendaal als op twee na beste veld door de aanvoerders van de teams in de Jupiler League. "De eerste twee velden waren van natuurgras." De erkenning van het veld in Roosendaal is een positieve ontwikkeling, maar

Sjouke Tjeerdsma

volgens Frenk Stoop van Sekisui Alveo moet er echter nog veel aan voorlichting worden gedaan. "Wanneer kwaliteit duidelijker omschreven gaat worden en de markt 'eerlijk' wordt voorgelicht met betrekking tot behoud van sporttechnische eigenschappen en de consequenties voor milieu, zal de acceptatie van een sporttechnische laag toenemen." Zowel Recticel, leverancier van Re-bounce, als Sekisui Alveo, leverancier van Alveosport, leveren een shockpad die wordt gemaakt van foam. Tytgat voorziet met name de acceptatie bij internationaal rugby als een grote drive. "Veiligheid en comfort staan hier centraal en de sporttechnische laag zal zeker bijdragen aan het verlagen van het aantal blessures." Met name de noodzaak van een gelijkmatige kwaliteit over een veld is daarbij een belangrijk aspect, stipt Tytgat aan. "Dokter Ekland (een professor die nauw betrokken is geweest bij diverse Uefa-onderzoeken naar een eventueel verband tussen kunstgras en blessures) roept al langer dat spierblessures kunnen worden voorkomen wanneer de ondergrond overal en altijd hetzelfde is. Het regelmatig wisselen tussen kunst- en natuurgras is daarom dus niet goed en draagt eigenlijk bij aan spierblessures. Maar ook de aanwezigheid van zachte en harde plekken op hetzelfde veld zijn aanleiding tot spierblessures. Een sporttechnische laag is echter overal hetzelfde." Volgens Tytgat verlagen shockpads ook de noodzaak voor regelmatig onderhoud van een veld. "Kunstgrasvoetbalvelden moeten regelmatig worden onderhouden, met name om te voorkomen dat het infill-materiaal zich verspreidt onder invloed van het spel. Een shockpad voorkomt echter *splashing* van het infill-materiaal wanneer een bal stuitert op het veld. Het infill-materiaal zal zich, dankzij die shockpad, niet verspreiden over een groter oppervlak."

Geen gebakken lucht

Dat de industrie erg creatief is in het bedenken van oplossingen blijkt wel uit de variatie aan producten en middelen die worden ingezet om de schokabsorptie en energierestitutie te verbeteren. De fabrikant van Airlastic maakt gebruik van lucht. "Voor Airlastic maken we ook gebruik van foam, maar in combinatie met lucht", zegt Sjouke Tjeerdsma, directeur van Airlastic. "Het foam wordt gemaakt van polyethyleen, een grondstof die geen water opneemt. Daardoor heeft Airlastic altijd dezelfde waarden." Door het aanbrengen van kleine sneetjes in het foam draagt het beter

Shockpads zijn haast essentieel om de sporttechnische kwaliteit op de langere termijn te kunnen garanderen.

bij aan de drainage van een veld en is deze variant op shockpads beter bestand tegen hoge temperatuurverschillen, claimt Tjeerdsma. "Geprefabriceerde shockpads hebben 'gesloten' cellen. Bij hitte gaat het dan bollen en krijg je golven in het veld. We brengen daarom sneetjes aan die dit moeten voorkomen in Airlastic, waardoor het materiaal wel kan bewegen en uitzetten, maar zonder dat het gaat bollen." Omdat het is gemaakt van polyethyleen is Airlastic goed recyclebaar, aldus Tjeerdsma. "Polyethyleen is dezelfde grondstof als die voor veel kunstgrasvezels. Daarmee is een compleet systeem dus honderd procent recyclebaar. Dat is ook steeds meer ons uitgangspunt bij het ontwikkelen van nieuwe systemen, niet alleen voor sporttoepassingen, maar tevens voor playgrounds."

Nog ruimte voor innovatie

Ondanks al die positieve ontwikkelingen zien allen nog zeker ruimte voor innovatie. "De oppervlaktewarmte van een kunstgrasveld is nog altijd iets waar veel spelers over klagen. We onderzoeken daarom oplossingen waarbij de sporttechnische laag water absorbeert en langer vasthoudt. Sommige onderzoeksresultaten tonen aan dat daarmee de temperatuur met bijna zeven graden omlaag kan. Maar shockpads kunnen ook bijdragen aan een verbeterde waterafvoer door als buffer te dienen die water geleidelijk doet afvoeren. We bekijken daarbij of we water horizontaal kunnen afvoeren in plaats van verticaal", zegt Piet Tytgat van Re-bounce.

Ook Sekisui Alveo werkt aan nieuwe producten, maar Stoop is van mening dat voorlichting van de markt momenteel prioriteit moet krijgen boven de introductie van nieuwe oplossingen. "Wanneer je dit moment bekijkt, moeten wij nog al onze energie steken in de voorlichting van de markt met betrekking tot onze huidige productgamma. Wanneer je wilt ontwikkelen,

*Dankzij een shockpad wordt *splashing* van infill door een stuiterbal voorkomen.*

moet je een marktbehoefte zien; de behoefte om elke keer maar goedkoper te gaan, kan geen trigger zijn voor productontwikkeling. Met een betere voorlichting hopen wij dat de factor sportperformance over tijd en de invloed van producten op het milieu echt argumenten worden." Met gemeenten die doorgaans hun keuze laten hangen van de prijs, meent Stoop dat er alle redenen zijn voor betere voorlichting. "De koper van een veld wordt geïnformeerd door veelal adviesbureaus. Ook hier ligt er een taak voor ons als industrie om deze adviesbureaus op de hoogte te houden van alle mogelijkheden. Het grote probleem blijft de acceptatie in het algemeen in de markt. De markt spreekt over kwaliteit, maar dit moet altijd voor de laagste prijs; dat gaat niet samen. De concurrentie is moordend, waardoor op alles moet worden bespaard. Zolang de markt systemen accepteert die op dag 1 goedgekeurd worden, maar waarvan op dag 2 de eigenschappen al niet meer belangrijk zijn, is en blijft het kwaliteitsbesef van ondergeschikt belang."

Meer leveranciers; meer meningen

Niet als bij tapijt en infill groeit het aantal leveranciers en oplossingen enorm, nu de markt

een nieuw gat heeft ontdekt. "Nederland en de Scandinavische landen lopen voorop als het gaat om de acceptatie van shockpads", claimt Frenk Stoop. Met de toenemende acceptatie groeit ook de variatie in oplossingen en leveranciers. "Op zich is dit een positieve ontwikkeling. Het halen van een hoge shockabsorptie is bijvoorbeeld geen probleem. Het vinden van een juiste balans tussen alle sporttechnische eigenschappen is echter wel weer een hele uitdaging, omdat de diverse eigenschappen elkaar vaak tegenspreken. Een hoge shockabsorptie in combinatie met een lage deformatie is echter wel weer een hele uitdaging, omdat beide waarden elkaar tegenspreken. Daarnaast is energierestitutie een nog niet geïntroduceerde waarde die wel degelijk van invloed is op de beleving van de spelers", waarschuwt Stoop. Ook Piet Tytgat is positief over de komst van meer spelers op de markt, maar waarschuwt eveneens voor leveranciers die de wensen van de klant niet al te serieus nemen. "Het zou goed zijn voor de industrie wanneer alle leveranciers van shockpads dezelfde boodschap zouden communiceren in plaats van snel munt te willen slaan uit de situatie. Er zijn bedrijven die pas sinds kort actief zijn, maar zomaar dertig jaar garantie geven op hun product." Volgens Sjouke Tjeerdsma ligt de verantwoordelijkheid vooral bij de gemeenten. "Je kunt je de vraag stellen of het verantwoord is dertig jaar garantie te geven op iets wat nog niet zo lang bestaat. Ik zou dit als gemeente en club niet zo maar aannemen op basis van een A4'tje. Het is herkenbaar voor deze markt (helaas), waarbij soms het motto geldt: wie dan leeft, wie dan zorgt. Clubs, gemeenten en verenigingen die oog (willen) hebben voor duurzame oplossingen en een meerjarige performance qua speleeigenschappen in gaan zien dat die extra investering bij aanschaf haar geld gedurende de looptijd gaat opleveren." Frenk Stoop uit min of meer dezelfde bezorgdheid. "Iedereen die een veld koopt, zou eens goed naar de garanties moeten kijken. Wij hebben hier de afgelopen jaren ook onderzoek naar gedaan en het afgeven van garanties is niet eenvoudig, zeker omdat je een onderdeel bent van een systeem. Garanties hebben financiële consequenties voor een onderneming. Men moet ook kijken naar het bedrijf achter de garantie. Voor een kleine onderneming is het relatief makkelijk dertig jaar garantie te geven ten opzichte van grote gerenommeerde bedrijven die een grotere mate van *liability* hebben. Kwaliteit is wel een aandachtspunt. Omdat shockpads nog relatief nieuw zijn en

Piet Tytgat

er geen kwaliteitslabel voor is, zijn er absoluut producten op de markt die niet duurzaam zijn. Wij willen daarom de laboratoria en de Fifa oproepen om met elkaar om tafel te gaan om te bekijken wat een wijze standaard zou kunnen zijn." Piet Tytgat is daarentegen van mening dat daar vooral een taak ligt voor organisaties zoals de European Synthetic Turf Council. "De macht in de industrie ligt nog altijd bij de leveranciers van het kunstgras tapijt. Ik zou graag zien dat de leveranciers van shockpads wat explicieter kunnen meepraten. Esto zou daarvoor een goed platform zijn." Vooralsnog zullen leveranciers van sporttechnische lagen dus heel wat flexibiliteit moeten tonen om hun marktaandeel verder te vergroten.

Shockpads komen als lichtgewicht foams.